

Kohtuasi C-721/19

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

23. september 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

20. juuni 2019

Apellant:

Sisal SpA

Vastustajad:

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli
Ministero dell'Economia e delle Finanze

Põhikohtuasja ese

Riiklike kiirloteriide korraldamise kontsessiooni pikendamine – Selle väidetav vastuolu liidu õigusega

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Asutamisvabadus ja teenuste osutamise vabadus, samuti sellised liidu õiguse põhimõtted nagu õiguskindlus, diskrimineerimiskeeld, läbipaistvus, erapooletus, konkurentsivabadus, proportsionaalsus, õiguspärane ootus ja ühtsus – ELTL artiklid 49 jj, 56 jj ning ELTL artikkel 267 – Direktiivi 2014/23/EL artiklid 3 ja 43.

Eelotsuse küsimused

1. Kas liidu õigust, täpsemalt asutamisvabadust ja teenuste osutamise vabadust (ELTL artiklid 49 jj ning 56 jj), ning selliseid [Euroopa Liidu õiguse] põhimõtteid nagu õiguskindlus, diskrimineerimiskeeld, läbipaistvus ja erapooletus, konkurentsivabadus, proportsionaalsus, õiguspärane ootus ja ühtsus, ning direktiivi 2014/23/EL artikleid 3 ja 43 – kui neid peaks peetama kohaldatavaks – tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised õigusnormid nagu need, mis sisalduvad 16. oktoobri 2017. aasta dekreetseaduse nr 148 artikli 20 lõikes 1 ning selle järel vastu võetud rakendusaktides, kus on sätestatud: „1. Vastavalt 1. juuli 2009. aasta dekreetseaduse nr 78 (mille muudetud redaktsioon kinnitati seadusena 3. augusti 2009. aasta seadusega nr 102) artikli 21 lõigetele 3 ja 4 lubab tolli- ja monopoliamet (Agenzia delle dogane e dei monopoli) senist riiklike kiirloteriide panuste kogumise, sh kaugside teel kogumise kontsessioonisuhet jätkata kuni kontsessiooniakti artikli 4 lõikes 1 nimetatud tähtaja lõpuni, et tagada edasised ja suuremad riigieelarvetulud, nimelt 50 miljonit eurot 2017. aastal ja 750 miljonit eurot 2018. aastal“, olukorras, kus:

- 1. juuli 2009. aasta dekreetseaduse nr 78 (mille muudetud redaktsioon kinnitati seadusena 3. [augusti] 2009. aasta seadusega nr 102) artikli 21 lõikes 1 on sätestatud, et kõnealused kontsessioonid antakse reeglina mitmele isikule, kes valitakse välja avatud, konkurentsil põhinevas ja diskrimineerimisvabas menetluses;
- selle dekreetseaduse artikli 21 lõikes 4 on sätestatud, et lõikes 1 nimetatud kontsessioone võib vajaduse korral kuni üks kord uuendada;
- 2010. aastal korraldatud hankemenetluses apellandist äriühingud ei osalenud;
- senine konkreetne suhe loodi alguses üheainsa kontsessioonäriiga riigihankemenetluse tulemusel, milles esitati ainult üks pakkumus;
- senise kontsessioonisuhte jätkumisega kaasneb – *in concreto* –, et mitme isikuga kontsessiooni uuendamise asemel jätkatakse seda suhet ainult selle ainukontsessioonäriiga, ilma uut hankemenetlust korraldamata?

2. Kas liidu õigust, täpsemalt asutamisvabadust ja teenuste osutamise vabadust (ELTL artiklid 49 jj ning 56 jj), ning selliseid [Euroopa Liidu õiguse] põhimõtteid nagu õiguskindlus, diskrimineerimiskeeld, läbipaistvus ja erapooletus, konkurentsivabadus, proportsionaalsus, õiguspärane ootus ja ühtsus, ning direktiivi 2014/23/EL artikleid 3 ja 43 – kui neid peaks peetama kohaldatavaks – tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised õigusnormid nagu need, mis sisalduvad 16. oktoobri 2017. aasta dekreetseaduse nr 148 artikli 20 lõikes 1, kus on – sõnaselgelt 1. juuli 2009. aasta dekreetseaduse nr 78 (mille muudetud redaktsioon kinnitati seadusena 3. augusti 2009. aasta seadusega nr 102) artikli 21 lõigete 3 ja 4 alusel – sätestatud, et „toll- ja monopoliamet (Agenzia delle dogane e dei monopoli) lubab senist riiklike kiirloteriide panuste kogumise, sh kaugside teel kogumise kontsessioonisuhet jätkata kuni kontsessiooniakti artikli 4 lõikes 1

nimetatud tähtaja lõpuni, et tagada edasised ja suuremad riigieelarvetulud, nimelt 50 miljonit eurot 2017. aastal ja 750 miljonit eurot 2018. aastal“, ning seda on ette nähtud teha

- ainsa senise kontsessioonisuhte jätkamise teel, selle asemel, et uuendatakse võimalikult mitut kontsessiooni, nagu on sätestatud 1. juuli 2009. aasta dekreetseaduse nr 78 (mille muudetud redaktsioon kinnitati seadusena 3. [augusti] 2009. aasta seadusega nr 102) artikli 21 lõikes 4, ning uut hankemenetlust korraldamata;

- enne kontsessioonilepingu lõppemist: 2017. aasta dekreetseadus nr 148 jõustus 16. oktoobril 2017 ehk samal päeval, mil see avaldati ametlikus väljaandes *Gazzetta Ufficiale italiana*, ent kontsessioonileping oleks lõppenud 30. septembril 2019;

- et tagada edasised ja suuremad riigieelarvetulud, nimelt 50 miljonit eurot 2017. aastal ja 750 miljonit eurot 2018. aastal, muutes niiviisi mõnest aspektist kontsessioonitasu maksmise tingimusi ja tähtaega ning potentsiaalselt kulukuse seisukohast ka tasumisele kuuluvat kogusummat, täpsemalt maksetähtaja muutmise teel, tuues algses kontsessioonilepingus ette nähtud tähtpäeva varasemaks, kui võtta arvesse – apellantide vaatenurgast – aja rahalist väärtust, mis on objektiivne ja üldteada tõsiasi?

3. Kas liidu õigust, täpsemalt asutamisvabadust ja teenuste osutamise vabadust (ELTL artiklid 49 jj ning 56 jj), ning selliseid [Euroopa Liidu õiguse] põhimõtteid nagu õiguskindlus, diskrimineerimiskeeld, läbipaistvus ja erapooletus, konkurentsivabadus, proportsionaalsus, õiguspärane ootus ja ühtsus, ning direktiivi 2014/23/EL artikleid 3 ja 43 – kui neid peaks peetama kohaldatavaks – tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised õigusnormid, mis sisalduvad eelviidatud dekreetseaduse rakendusaktides, täpsemalt Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (Itaalia tolli- ja monopoliamet) 1. detsembri 2007. aasta teatis ([protokoll nr] 0133677), kus – sõnaselgelt 16. oktoobri 2017. aasta dekreetseaduse nr 148 artikli 20 lõike 1 alusel ning lähtudes kiirloteriide korraldamise kontsessioonilepingu artikli 4 esimesest lausest, kus on ette nähtud, et lepingut saab ainult üks kord uuendada – on kontsessioonisuhte tähtjaks määratud 30. september 2028, ilma et see piiraks samas artiklis 4 sätestatu kohaldamist seoses kontsessiooni kestuse jagamisega kaheks ajavahemikuks, millest üks on 5 ja teine 4 aastat pikk (pärast esimese, 1. oktoobrist 2019 algava viieaastase ajavahemiku lõppu sõltub lepingu jätkumine järgmiseks neljaks aastaks ehk kuni 30. septembrini 2028 sellest, kas tolli- ja monopoliamet annab teenuse haldamisele 30. märtsiks 2024 positiivse hinnangu); samuti on neis normides ette nähtud, et 15. detsembriks 2017 maksab äriühing 50 miljonit eurot, 30. aprilliks 2018 maksab ta 300 miljonit eurot ja 31. oktoobriks 2018 maksab ta 450 miljonit eurot;

- seda sätestati enne selle kontsessioonilepingu algse tähtaja möödumist (tolli- ja monopoli ameti teatis ([protokoll nr] 0133677) kannab kuupäeva 1. detsember 2017, samas kui kontsessioonileping oleks lõppenud 30. septembril 2019);
- nii tagati 800 miljoni euro suuruse ettemakse saamine (50 miljonit eurot 15. detsembriks 2017; 300 miljonit eurot 30. aprilliks 2018; 450 miljonit eurot 31. oktoobriks 2018) enne seda tähtpäeva (30. september 2019);
- sellega kaasneb tasumisele kuuluva kogusumma potentsiaalne muutumine kulukuse aspektist, võttes arvesse – apellantide vaatenurgast – aja rahalist väärtust, mis on objektiivne ja üldteada tõsiasi?

4. Kas liidu õigust, täpsemalt asutamisvabadust ja teenuste osutamise vabadust (ELTL artiklid 49 jj ning 56 jj), ning selliseid [Euroopa Liidu õiguse] põhimõtteid nagu õiguskindlus, diskrimineerimiskeeld, läbipaistvus ja erapooletus, konkurentsivabadus, proportsionaalsus, õiguspärane ootus ja ühtsus, ning direktiivi 2014/23/EL artikleid 3 ja 43 – kui neid peaks peetama kohaldatavaks – tuleb tõlgendada nii, et sellised õigusnormid on liidu õigusega vastuolus ka juhul, kui selle sektori ettevõtjad, kes on praegu turule sisenemisest huvitatud, ei osalenud hankemenetluses, mis algul korraldati selle kontsessioonilepingu sõlmimiseks, mis on nüüd lõppemas ning mida jätkatakse senise kontsessioonäri eelkirjeldatud uutel lepingutingimustel, või kas turulepääsu piiranguga saab olla tegemist ainult juhul, kui nad algses hankemenetluses tõepoolest osalesid?

Viidatud ühenduse õigusnormid

ELTL artiklid 49 jj ning 56 jj – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta, artiklid 3 ja 43.

Viidatakse ka Euroopa Kohtu 19. detsembri 2018. aasta otsusele Stanley International Betting ja Stanleybet Malta, C-375/17.

Viidatud Itaalia õigusnormid

1. juuli 2009. aasta dekreetseadus nr 78, mille muudetud redaktsioon kinnitati seadusena 3. [augusti] 2009. aasta seadusega nr 102, (nn kriisidekreetseadus) artikkel 21 „Hasartmängukontsessioonide andmine“:

„1. Et tagada ülekaalukate avalike huvide kaitse mängupanuste kogumisel siis, kui see tegevus usaldatakse avaliku sektori välistele isikutele, tehakse seda alati kontsessiooni korras ning see kontsessioon antakse ühenduse ja riigisiseste põhimõtete ja eeskirjade kohaselt reeglina mitmele isikule, kes valitakse välja avatud, konkurentsil põhinevas ja diskrimineerimisvabas menetluses. Seega, tagamaks, et riiklike kiir- ja klassikalise loterii panuste kogumine oleks ka konkurentsivõimelisem, majanduslikult tasuvam ning laia ja tiheda levikuga,

alustab majandus- ja rahandusministeeriumi all tegutsev sõltumatu riigimonopolide amet (Ministero dell'economia e delle finanze – Amministrazione autonoma dei monopoli di Stato), valmistudes selle hasartmänguvormi korraldamise jaoks antud kehtiva kontsessiooni lõppemiseks, kolmekümne päeva jooksul alates käesoleva dekreetseaduse jõustumisest menetlusi, mida on vaja, et sõlmida aegsasti kontsessioonileping, mis hõlmab ka nende loteriipanuste kogumist kaugside teel, kõige paremini kvalifitseerunud riigisiseste ja ühenduse hasartmängukorraldajatega, keda ei valita siiski välja üle nelja ning kes vastavad nii kõlblusega seotud kui ka tehnilistele ja majanduslikele usaldusvääruse kriteeriumidele;

[...].

4. Lõikes 1 nimetatud kontsessioonid, mida võib kuni üks kord uuendada, kestavad kuni üheksa aastat, mis jagatakse kaheks: viie ja nelja aasta pikkuseks ajavahemikuks. Kontsessioonilepingu jätkumine teisel ajavahemikul sõltub sellest, kas kontsessiooni andnud ametiasutus annab teenuse haldamisele positiivse hinnangu, mis tuleb koostada kontsessioonilepingu viienda kehtivusaasta esimese poolaasta jooksul“.

16. oktoobri 2017. aasta dekreetseadus nr 148 – Kiireloomulised sätted finantsvaldkonnas ja edasilükkamatute kulutuste kohta (Disposizioni urgenti in materia finanziaria e per esigenze indifferibili), mis kinnitati seadusena 4. detsembri 2017. aasta seadusega nr 172, (nn maksualane dekreetseadus) artikli 20 („Finantssätted“) lõige 1: selle teksti vt esimesest eelotsuse küsimusest.

Faktiliste asjaolude ja menetluse lühiülevaade

- 1 Lepinguga, mille sõlmis 14. oktoobril 2003 sõltumatu riigimonopolide amet (Amministrazione Autonoma dei Monopoli di Stato, praegune tolli- ja monopoliamet (Agenzia delle Dogane e dei Monopoli, edaspidi „ADM“)), anti riiklike kiirloteriide (nn kraapimiskaartide) korraldamise teenuse kontsessioon kuueks aastaks ettevõtjate ajutisele ühendusele Lottomatica (praegune äriühing Consorzio Lotterie Nazionali); kontsessioonilepingu kehtivuse lõppkuupäev oli 31. mai 2010.
- 2 Dekreetseadusega nr 78/2009, mis käsitles seda sektorit tervikuna, määrati kontsessioonide maksimaalseks kestuseks üheksa aastat, mida saab kuni üks kord uuendada, kui osutatud teenusele on antud positiivne hinnang.
- 3 2010. aasta hankemenetluses, milles apellandist äriühing ei osalenud, anti äriühingule Lotterie Nazionali ajavahemikuks 1. oktoobrist 2010 kuni 30. septembrini 2019 ainukontsessioon.
- 4 Seejärel anti dekreetseadusega nr 148/2017 luba jätkata senist kontsessiooni kuni 30. septembrini 2028, korraldamata uut hankemenetlust.

- 5 Apellant ja muud selles sektoris tegevad äriühingud (vt kohtuasi C-722/19) vaidlustasid Tribunale amministrativo regionale del Lazios (Lazio maakonna halduskohus, edaspidi „TAR Lazio“) vastustajast ametiasutuse meetme, millega otsustati kontsessiooni uute õigusnormide alusel pikendada. Apellant tõi etteheitena välja asjaolu, et kõnealune meede on samaväärne lepingu uuendamisega, millega tehakse liidu õiguses ette nähtud korrast erand, ning rõhutas, et kritiseeritavad õigusnormid lubavad senisel kontsessioonääril jätkata lepingulist suhet erinevatel tingimustel, millega lepingut sisuliselt uuendati, samas kui varasema hankemenetluse ajal kehtinud õigusnormid sellist võimalust ette ei näinud; seega rikutakse liidu õigusnorme ja põhimõtteid kontsessioonide, asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse valdkonnas ning sellised põhimõtteid nagu diskrimineerimiskeeld, proportsionaalsus, läbipaistvus ja erapooletus avaliku võimu tegevuses. TAR Lazio jättis kaebuse 4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsusega rahuldamata ning see otsus kaevati edasi eelotsusetaotluse esitanud kohtusse.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 6 Apellandist äriühingu väitel ei loo ei dekreetseaduse nr 78/2009 artikli 21 lõige 4, 2010. aasta hanketeade ega eduka pakkujaga sõlmitud kontsessioonileping süsteemi, mille kohaselt edukale pakkujale antud kiirloteriikontsessiooni automaatselt jätkataks, vaid piirduks vastupidi üksnes vabatahtliku võimalusega seda kontsessiooni uuendada avaliku sektori kontsessiooniandja haldusliku kaalutusõiguse kohaselt. Dekreetseadus nr 78/2009 annab apellandi arvates tunnistust sellest, et kiirloteriide korraldamisel eelistatakse selgelt *multi-providing*-mudelit (ehk mitme kontsessioonäari osalemist, mitte ainult ühe). 2017. aastal sätestatuga on tehtud uuendus, mis on Euroopa Liidu õigusega vastuolus, kuna sellega kaasneb majandusliku ettevõtlusvabaduse rikkumine, teenuste osutamise vabaduse ja asutamisvabaduse piiramine, konkurentsi ning ettevõtjate võrdse kohtlemise põhimõtete rikkumine ning see võimaldab üheainsa teenuseosutaja (Lotterie Nazionali) teenuse osutamise monopolil jätkuda, keelates kõigil teistel ettevõtjatel Itaalia territooriumil sama teenust pakkuda.
- 7 Lisaks ei leiduvat ülekaalukaid üldise huvi põhjuseid, mis kiirloteriide erinorme õigustaksid, kuna dekreetseaduse nr 148/2017 artikli 20 lõikes 1 toodud sõnaselgeid põhjendusi, milleks on „tagada edasised ja suuremad riigieelarvetulud, nimelt 50 miljonit eurot 2017. aastal ja 750 miljonit eurot 2018. aastal“, ei saa sellisteks põhjusteks lugeda. Peale selle toob nende tulude saamise viis ise kaasa algsete kontsessioonitingimuste muutmise, kuna ette nähtud määrad – 50 ja 750 miljonit eurot – ei vasta algsetele, mis olid 500 ja 300 miljonit eurot.
- 8 Eeltoodud argumentide täienduseks lisab apellandist äriühing, et vaidlustatud meede ei olnud sobivalt ettevalmistatud; sellel on ebakohased põhjendused, nimelt suurte summade laekumine lühikese aja jooksul kõnealuse teenuse parema korraldamise tingimustel (kontsessiooni uuendamine on artiklis 20 nimetatud

rahasumma eest omamoodi vahetuskaubaks); sellega on ühele ettevõtjale (senisele kontsessioonäärile) antud teiste turul tegutsevate konkurentide ees põhjendamatu eelis; seda tehti ligi kaks aastat enne kontsessiooni planeeritud lõppemist, hoidudes mis tahes eelnevatest turu-uuringutest, millega leida huvitatud ettevõtjaid või alternatiivseid, kuid samuti konkurentsipõhimõtetele vastavaid kontsessiooni tingimusi; tasumisele kuuluv summa, mis määrati selle hinnaks, et ametiasutus lepingut uuendaks, on sama suur (800 miljonit eurot) nagu see summa, mis oli hankes alghinnaks määratud juba 2009. aastal, hoolimata sellest, et teised ettevõtjad olid avaldanud hankemenetluses osalemise vastu huvi.

- 9 Kõige selle vastu väidavad ADM ja äriühing Lotterie Nazionali, et dekreetseaduse nr 78/2009 artikli 21 lõikes 4 oli ette nähtud kiirloteriikontsessiooni uuendamine kuni üheks korraks; täies kooskõlas viidatud artikliga 21 tunnustasid hankedokumendid, et ADMil on õigus sellist pädevust teostada veel üheksaks aastaks; vastav tingimus lisati lepingusse; ükski teine huvitatud ettevõtja ei ole uuendamisevõimalust kordagi kahtluse alla seadnud; 2010. aastal anti kontsessioon äriühingule Lotterie Nazionali, ainsale ettevõtjale, kes oli tollal pakkumuse esitanud ning sobivaks osutunud; ei apellandist äriühing ega teised vaidlusaluse meetme vaidlustanud ettevõtjad selles hankemenetluses ei osalenud; 2017. aasta juulis esitas Lotterie Nazionali ADMile kontsessiooni uuendamise taotluse; 1. detsembril 2017 tegi ADM dekreetseaduse nr 148/2017 artikli 20 lõike 1 alusel Lotterie Nazionalile ettepaneku jätkata kiirloteriide korraldamist; eelnevalt oli seda, kas kontsessionääri tegevus on olnud nõuetekohane ning kas suhte jätkamine on otstarbekas, nii seadusandlikul kui ka haldustasandil uuritud (täpsemalt kontrollis kontsessiooniandja, kas teenust oli hästi hallatud ning kas on täidetud kohustused, mis on seotud – lühidalt öeldes – infosüsteemi, piletite valmistamise, müügikohtade võrgustiku, võidupiletite väljamaksmise ja müüdüd piletitelt riigile tehtavate maksetega); Lotterie Nazionali võttis 2017. aasta detsembris ettepaneku vastu, maksis riigikassasse esimesed 50 miljonit eurot ning 2018. aastal järgmised 750 miljonit eurot, pidades kinni kontsessiooniandja kavandatud tähtaegadest; senise kontsessionääriga suhte jätkamise kasuks räägib ülekaalukas üldine huvi, võttes arvesse kehtestatud kohustuste täitmist, eeldatava tulu suurust, keerukaid suhteid müügikohtadega ning kiirloteriist huvitatud tarbijaskonna suurust; tegemist ei ole kontsessioonlepingu uuendamisega, sest lepingu alus ja ese on jäänud samaks; kohtuasjas C-375/17 tehtud otsuses leidis Euroopa Kohus, olgugi et muude hasartmängude valdkonnas, et ELTL artikleid 49 ja 56 tuleb tõlgendada nii, et üheainsa kontsessionääriga mudel ei ole nendega vastuolus.

Eelotsusetaotluse põhistuse lühiülevaade

- 10 Eelotsusetaotluse esitanud kohus alustab kordamisest, et dekreetseadusega nr 78/2009 kehtestati tervet seda sektorit hõlmavad eeskirjad ning et seejärel 2010. aastal välja kuulutatud hankemenetluses apellandist äriühing ei osalenud. Hoolimata sellest asjaolust võis sellel äriühingul olla mõistlik ja õiguspärane ootus, et viidatud dekreetseadusega kehtestatud süsteem jääb püsima, ja ta võis otsustada jätta selles konkreetses hankemenetluses osalemata, arvestades, et

kontsessiooni uuendamine – mis oli nähtavasti asjaomase ametiasutuse otsustada kaalutusõiguse alusel – on pelgalt võimalus. Apellandi arvates kadus see kaalutusõigus dekreetseadusega nr 148/2017, mis jõustus tervelt kaks aastat enne senise kontsessiooni lõppu.

- 11 Suhte jätkumisel, mis otsustati uute õigusnormide alusel, jäi alles sama õiguslik alus (*causa petendi*) ja sama ese (*petitum*), kuid see on enne suhte plaanipärasest lõppemist ning irdudes varasema hankemenetluse jaoks sätestatud eeskirjadest, kaasa toonud mõningate majanduslike maksetingimuste muutumise: kahe osamakse asemel kolm osamakset, nimelt 50 miljonit eurot 15. detsembriks 2017, 300 miljonit eurot 30. aprilliks 2018 ja 450 miljonit eurot 31. oktoobriks 2018; maksetähtajad (mis määrati kontsessiooni lõpptähtajast varasematele kuupäevadele); ning potentsiaalselt on kulukuse aspektist muutunud ka maksesumma (nominaalselt makstakse sama 800 miljoni euro suurune summa, kuid varem).
- 12 Apellandist äriühingu kaebus ei puuduta mitte kiirloteriide korraldamise kontsessiooni andmise mudelit (kas üheleainsale või mitmele kontsessioonäärile), vaid asjaolu, et enne lepingu plaanipärasest lõppemist ning uute lepingutingimuste juures, mis on sisuliselt käsitatavad suhte uuendamise või pikendamisenä, millega kaasneb suhte uuendamine, on 2017. aasta seadusandja asendanud 2009. aasta seadusandja kavandatud süsteemi – mis tugines põhimõttele, et korraldatakse hankemenetlus, ning sellele, et antud kontsessiooni uuendamine on kõigest võimalus – sätete, mis võivad äratada kahtlust, et teiste selle sektoris tegutsevate ja senise kontsessioonääriga konkureerivate ettevõtjate turulepääsule on loodud piirang, arvestades, et suhte jätkamiseks kehtib konkreetne ja tingimusteta seadusest tulenev kohustus, mis sätestati esimest korda 2017. aastal. Vastuolu Euroopa Liidu õigusnormidega seisneb kohtu arvates niisiis asjaolus, et 2017. aasta seadusandja on apellandi arvates õigusaktiga, mis teeb 2009. aastal kehtinud normidega võrreldes uuendusi, kõrvaldanud igasuguse haldusliku kaalutusõiguse selles suhtes, kas jätkata kontsessioonisuhet või alustada uut hanget, ning kohustab kontsessiooniandjast avaliku sektori asutust juba enne kontsessiooni plaanipärasest lõppemist ning erinevate majanduslike tingimuste juures, mida ei olnud alguses ette nähtud, pakkuma senisele kontsessioonäärile suhte jätkamist üksnes riigieelarve vajaduste tõttu; ja sealjuures ei puutu asjasse, kas kõnealuse apellatsioonkaebuse esitanud ettevõtja osales 2010. aasta hankes, kuna sellel ettevõtjal ei saa olla mitte õiguspärasest huvi uue hankemenetluse korraldamise suhtes, vaid hoopis õiguspärane huvi kontsessiooniandjast ametiasutuse kaalutusõiguse teostamise suhtes. Just neil põhjustel tugineb apellandist äriühing liidu õiguses tunnustatud subjektiivsete olukordade kaitsele ning väidab, et rikutud on liidu põhimõtteid ja õigust, eriti ELTL artikleid 49 jj ning 56 jj, selliseid põhimõtteid nagu diskrimineerimiskeeld, läbipaistvus, proportsionaalsus ja konkurentsivabadus, ning direktiivi 2014/23/EL artikleid 3 ja 43.
- 13 Viimaks täpsustab Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu), et tema otsus esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus tuleneb

asjaolust, et liidu õigusega tekkida võiva vastuolu põhjused ei ole vahetud ega piisavalt selged, täpsed ja tingimusteta.

TÖÖDOKUMENT